

La rendibilitat de la mare pàtria

Dos sectors on es nota molt el desembarcament d'Espanya als països d'Amèrica Llatina són les indústries culturals i l'àmbit polític. En tots dos casos la reentrada de la mare pàtria sovint s'ha acompanyat d'actituds de prepotència.

Jesús de Polanco, president del grup Prisa. De Polanco també ha estès el seu imperi mediàtic a Amèrica Llatina, sobretot en l'àmbit dels llibres d'ensenyament.

Amèrica Llatina ha anat transformant a poc a poc la seva imatge de bressol de règims militars, hiperinflació i misèria. A mesura que se superen els vells tòpics es van intensificant les relacions polítiques i econòmiques europees amb un subcontinent desitjós de frenar la seva històrica dependència dels EUA. El fenomen de la globalització, en aquest sentit, ha ajudat a modificar criteris guiats excessivament per afans paternalistes. La dècada dels noranta, sens dubte, ha contribuït a difondre millor la realitat sociopolítica llatinoamericana, però també s'han establert relacions de certa prepotència que recorden períodes colonials.

Tots els països de l'Amèrica Llatina coincideixen a donar prioritat a les seves relacions polítiques amb Espanya, a qui veuen com a exemple de transició d'un règim autoritari a un sistema democràtic. Per a Llatinoamèrica a més, és un pont estratègic de diàleg amb la Unió Europea. Però les necessitats d'aquelles societats topen, amb massa freqüència, amb interessos estrictament mercantils. És en aquest punt on s'observa un creixent moviment de resistència i de rebuig enfront de les voluminoses operacions econòmiques de grans empreses espanyoles a Mèxic, Brasil, Argentina o Xile, que enterboleixen les fins ara excel·lents relacions diplomàtiques mantingudes amb els diferents governs espanyols, amb independència del seu color polític. És clar, contribuir al desenvolupament, l'educa-

ció, la sanitat o la democràcia és molt menys rendible que projectar inversions de conjuntura especulativa aprofitant la fragilitat dels països que consideren més dèbils.

De forma molt significativa, en els darrers anys, empreses d'ori-

gen espanyol han fixat la seva mirada inversora en una mena de cursa per aconseguir el lideratge en sectors molt diversos, però tots ells sensibles per la definició del futur d'Amèrica Llatina. En el sector de les telecomunicacions i el que en sentit ampli podríem convenir a definir com a indústria cultural, es on es deixa sentir un major esperit empresarial amb aires colonitzadors.

La companyia que presideix Juan Vilallonga va saber entrar per la porta gran en l'explotació de la televisió per cable a l'Argentina, per mitjà del joc de les aliances, amb l'adquisició d'accions de les tres grans xarxes de distribució en

un sector que supera els 2.000 milions de dòlars en volum de negoci i que arriba a més de 5 milions de llars. Al mateix temps, Telefónica forma part d'un consorci que té l'exclusiva dels drets d'emissió per televisió fins la temporada 2003-2004 de tots els torneigs de la primera divisió de futbol i, per mitjà de Vía Digital i després de la compra d'Antena 3 TV, busca el liderat en la televisió digital, sense oblidar la configuració de Terra. Un nou imperi, molt més subtil en aparença, en el terreny sensible de la cultura, les noves tecnologies i l'entreteniment.

Llatinoamèrica genera la meitat del volum de negoci de les editorials espanyoles. Per vendes, drets de publicació i d'altres conceptes s'aproxima ja als 400.000 milions de pessetes. I en el terreny de l'ensenyament, conscients del paper essencial que té per al desenvolupament de la regió, els llibres de text escolars són un altre dels elements sensibles sobre els quals se sustenta una part de les inversions espanyoles. Així, l'editorial Santillana, presidida per Jesús de Polanco, hi representa un paper decisiu. El grup PRISA hi va ser pioner des que començà a imprimir diàriament *El País* a Mèxic i la seva expansió s'ha traslladat recentment cap al sud, a Buenos Aires, on s'edita també el diari per donar cobertura a Uruguai, Brasil, Xile, Argentina... Així Amèrica Llatina també s'ha convertit en la principal destinació de les inversions exteriors d'alguns grups de comunicació espanyols.

poques crítiques en sectors que abans l'adoraven

L'amic González. En l'àmbit estrictament polític, tots els presidents dels governs espanyols de la democràcia han tingut com a prioritat les relacions exteriors amb Llatinoamèrica. El cas més emblemàtic, però, ha estat el de Felipe González. Va aconseguir exercir un paper rellevant en els ajuts a la regió estimulant inversions públiques i privades. Els seus continus viatges oficials, la seva presència a tots els fòrums on es prenen decisions de futur i l'interès preferent de la seva gestió per donar suport a les transicions democràtiques del subcontinent van situar González en el cim de la influència i el prestigi als països de parla hispana. Encara ara, l'ex-president dedica bona part de la seva agenda a atendre invitacions cursades des de Mèxic fins a Xile. Això no obstant, les seves opinions sobre l'extradicció del dictador xilè Augusto Pinochet li han provocat no

poques crítiques provinents de sectors que no fa massa temps l'adoraven.

En el cas de José M. Aznar, el seu actiu més important va ser el paper representat pel seu govern en la darrera cimera de Rio, amb participació dels països Iberoamericans i de la Unió Europea. Els acords finals en bona part són

fruit de les intenses gestions diplomàtiques realitzades abans i durant la celebració de la reunió. Però en el cas d'Aznar, que des de fa ja mes d'un any resisteix la pressió del cas Pinochet i ara se li ha obert el front dels dictadors argentins, el seu punt d'inflexió es va produir en el conflicte amb la Cuba de Fidel Castro i el sempre ajornat viatge del rei d'Espanya Joan Carles a l'illa. La importància de les inversions d'empresaris hotelers espanyols, la pressió que van exercir sobre el govern, va fer modificar el caràcter bel·ligerant d'un contenciós que no ha desaparegut, però que ha continuat soterrat, amb formes menys aparents. La cimera de l'Havana és en aquest sentit, el millor observatori possible per visualitzar l'estat actual d'unes relacions que són inevitables.

Felipe González en una visita al Perú quan era president d'Espanya. Encara avui, González és un polític molt considerat a Amèrica Llatina.

Antoni Traveria

Descomptes als subscriptors d'EL TEMPS

Truca'ns de dilluns a divendres al
93 309 70 04
PROMETEATRE

ROMEA

Fins al 28 de novembre. Barcelona.

La presa

25% de descompte de dimarts a diumenge.

Teatre Jovenut

23, 26 i 27 de novembre. Barcelona.

Queridos poetas

De Paco Rabal

20% de descompte.

Teatre Borràs

Fins al 28 de novembre. Barcelona.

Lazarillo de Tormes

25% de descompte de dimecres a diumenge.

Teatre Principal

Fins al 24 de desembre. Barcelona.

RENT

El musical que trenca amb tot el que està establert

25% de descompte de dimarts a diumenge.